

Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel Wet inburgering 2022
Zaakid	0637704573
Versie	
Auteur	Kremer, E.M. 079 – 346.80.44 e.m.kremer@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	Eijkelberg, E
Portefeuillehouder	Wethouder Ter Laak
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	De uiterste behandeldatum staat op 12 juli 2021, in verband met het publiceren van de aanbesteding.
Programma(s)	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting	Vanaf 1 januari 2022 gaat een nieuwe Wet inburgering van kracht. Het huidige inburgeringsstelsel gaat met de nieuwe wet volledig op de schop. De regie komt bij de gemeente en de inburgering start op de dag dat de gemeente weet wie als inburgeraar naar Zoetermeer komt. De mensen die onder de inburgeringsplicht vallen zijn enerzijds vergunninghouders, mensen die op grond van asiel een verblijfsrecht hebben. Anderzijds zijn er gezinsmigranten, mensen die van buiten de EU naar Nederland komen om te trouwen of samen gaan wonen met een partner die al in Nederland woont. De instroom van inburgeringsplichtigen is variabel, afhankelijk van de taakstelling en het aantal gezinsmigranten. Bij het nieuwe stelsel bestaat inburgering uit een persoonlijk traject waar wonen, werken, leren en financiën onderdeel van zijn. Het hoofddoel is om inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee te laten doen aan de Nederlandse maatschappij. Om zowel bij een hoge instroom als een lage instroom te kunnen voldoen aan de verplichtingen van de nieuwe Wet inburgering is een flexibel systeem waarin snel op- en afgeschaald kan worden noodzakelijk.
Bijlagen	1. Beleidsnotitie Wet inburgering 2022 2. Raadsmemo begeleiding inburgeringsplichtigen 2021 3. Begroting Wet inburgering 2022

Raadsbesluit (0637704573)

Raadsvoorstel Wet inburgering 2022

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 juni 2021

Besluit:

1. De notitie 'Wet inburgering 2022' vast te stellen met de volgende uitgangspunten voor het beleid en de uitvoering:
 - a. Iedere inburgeraar start zo vroeg mogelijk met het inburgeringstraject;
 - b. Alle stappen passen binnen de kaders van het geoormerkte budget voor de inburgering én leiden zo snel mogelijk tot volwaardige deelname aan de maatschappij.
 - c. Maatwerk en integraliteit staan centraal;
 - d. Financieel ontzorgen en toerusten vanaf de start om schulden te voorkomen;
 - e. Voorzien in passende leerroutes;
 - f. Maatschappelijke begeleiding afgestemd op de persoon.
 - g. Voor de uitvoeringskosten van de Wet inburgering een exploitatiebudget beschikbaar te stellen op programma 1 (€ 401.964 voor 2022 en structureel ingaande 2023 € 433.934) en op Overhead (€ 120.041 en structureel ingaande 2023 € 129.912) en deze bedragen te dekken op OAD door aanwending van de via de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen.
2. De bij dit raadsvoorstel behorende begrotingswijziging vast te stellen;
3. De volgende uitgangspunten voor samenwerking vast te stellen:
 - a. Regie inburgering ligt bij de gemeente;
 - b. Voor het aanbieden van financiële en maatschappelijke ondersteuning wordt gebruik gemaakt van de samenwerkingspartners in de stad;
 - c. Voor het aanbieden van de leerroute B1 wordt een regionale samenwerking gerealiseerd met Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp;
 - d. Begeleiding naar werk wordt geboden door de Binnenbaan voor iedere inburgeraar met een uitkering;
 - e. Het doel van elke samenwerkingsvorm is maximale zelfredzaamheid en optimale participatie van de inburgeraar.

Over onderdeel 2 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 12 juli 2021

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2022 wordt een nieuwe inburgeringswet ingevoerd. Met de invoering van de wet komt de regie over het inburgeringstraject bij de gemeente.

Beoogd effect

Het doel van de wetswijziging is een traject waarbij preventieve begeleiding, maatwerktrajecten en scholing problemen op termijn voorkomen. Door vanaf de eerste dag een inburgeringsplichtige actief te ondersteunen, zal hij of zij zo snel als mogelijk volledig kunnen participeren in de Nederlandse maatschappij. Met de gemeente in de regiefunctie is het mogelijk om de begeleiding te bieden die nodig is voor een succesvol inburgeringstraject.

Voorstel/ risico's

Argumenten

1.a Iedere inburgeraar start zo vroeg mogelijk met het inburgeringstraject

Op het moment dat een vergunninghouder aan de gemeente wordt gekoppeld, wordt een afspraak gemaakt over de vervolgstappen bij de gemeente. De verwachtingen, mogelijkheden en verplichtingen worden toegelicht en vastgesteld in een brede intake. Een leerbaarheidstoets wordt afgenomen. Ook andere stappen in het inburgeringstraject worden zo vroeg mogelijk aangeboden. Door het tijdig verstrekken van informatie en ondersteuning, kan iemand zo snel mogelijk participeren.

1.b Alle stappen passen binnen de kaders van het geoormerkte budget voor de inburgering én leiden zo snel mogelijk tot volwaardige deelname aan de maatschappij

Voor de Wet inburgering 2022 moet de gemeente nieuwe diensten inkopen om de trajecten aan te kunnen bieden. Voor alle diensten die worden ingezet, maar ook de stappen die daarna mogelijk nog volgen, zijn twee uitgangspunten bepalend. Het moet passen binnen het geoormerkte budget voor de inburgering én het moet leiden tot zo snel mogelijk volwaardig participeren in de maatschappij.

1.c Maatwerk en integraliteit staan centraal

Na afronding van de intake wordt een Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld, dit moet wettelijk binnen tien weken. Een integraal beeld over het verhaal, niveau en verwachtingen van de vergunninghouder, maar ook de verplichtingen, de inburgerroute en de evaluatiemomenten worden vastgelegd. Ook met de gezinsmigranten die in de gemeente komen wonen wordt een PIP opgesteld. Waar nodig bieden we maatwerk. Niet vanuit 'u vraagt, wij draaien' maar vanuit een rechtvaardige afweging van belangen en behoeften, met het oog op zelfredzaamheid. In lijn met de transformatie in het sociaal domein gaat het daarbij telkens over het voeren van gesprekken over 'doen wat nodig en wat goed is', juist omdat mensen verschillen.

1.d Financieel ontzorgen en toerusten vanaf de start om schulden te voorkomen

De vaste lasten zoals huur, gas en licht en de zorgverzekering worden voor vergunninghouders de eerste zes maanden doorbetaald van hun uitkering. Deze periode van ontzorgen is vastgelegd in de nieuwe Wet inburgering en geldt voor iedereen die een beroep doet op een uitkering. Het is aan de gemeente hoe deze periode ingevuld wordt. In Zoetermeer wordt in deze zes maanden een training aangeboden gericht op de financiële zelfredzaamheid. Deze preventieve ondersteuning is gericht op het voorkomen van schulden. Na zes maanden wordt gekeken of mensen financieel zelfredzaam zijn. Mocht dit niet zo zijn, dan wordt extra ondersteuning ingezet zoals budgetbeheer of overgegaan naar een bewindvoerder. Blijkt

binnen de periode van zes maanden dat ontzorgen niet langer nodig is, dan zullen hier persoonlijke afspraken over gemaakt worden.

1.e Voorzien in passende leerroutes

De leerbaarheidstoets die wordt afgenomen tijdens de brede intake zal een goed beeld geven van de mogelijkheden van de vergunninghouder. De leerroute zal passen bij het (leer)niveau van de inburgeringsplichtige. Waar mogelijk zal de gemeente in zetten op een schakeltraject naar regulier onderwijs, zoals MBO, HBO of WO. Ook worden duale trajecten in Zoetermeer aangeboden, waarbij een combinatie van taal en werk centraal staat.

1.f Maatschappelijke begeleiding afgestemd op de persoon

Niet elke inburgeringsplichtige heeft dezelfde maatschappelijke begeleiding nodig. Zowel de duur als de vorm van ondersteuning wordt individueel afgestemd. Door aan de start van de integratie voldoende begeleiding te bieden, worden problemen en kosten op termijn voorkomen.

1.g Beschikbaar stellen van de budgetten

De genoemde budgetten zijn gekoppeld aan de verwachte uitvoeringskosten voor de nieuwe Wet inburgering. Nadere toelichting is opgenomen in de financiële paragraaf.

2.1 Financiën vaststellen uitvoering inburgering

In de financiële paragraaf is een toelichting opgenomen over de onderbouwing van het budget voor de inburgering 2022 en verder. Deze informatie is de basis van de toegevoegde begrotingswijziging.

3.a Regie inburgering ligt bij de gemeente

Voor de uitvoering van de taken van de inburgering zijn meerdere externe partijen en afdelingen van de gemeente nodig. De regie over het traject eist afstemming en samenspraak, dit zal de regisseur inburgering van de gemeente coördineren. Ook de handhaving van de termijnen en budgetten valt onder de regiefunctie van de gemeente.

3.b Voor het aanbieden van financiële en maatschappelijke ondersteuning wordt gebruik gemaakt van de samenwerkingspartners in de stad

Binnen Zoetermeer zijn diverse partijen actief met budgettrainingen en maatschappelijke initiatieven. De kennis en ervaring van deze partijen is waardevol en biedt de ruimte om voor de inburgeringsplichtigen een passend traject te vinden.

3.c Voor het aanbieden van de leerroute B1 wordt een regionale samenwerking gerealiseerd met Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp

De instroom van inburgeringsplichtigen is wisselend, door met een aantal gemeenten samen in te kopen, is er voldoende volume voor taalpartners om een aanbod te kunnen doen op de B1 route. De ligging van de gemeenten ten opzichte van Zoetermeer zorgt voor beperkte en acceptabele reistijden als er gezamenlijke trajecten worden ingekocht.

3.d Begeleiding naar werk wordt geboden door de Binnenbaan voor iedere inburgeraar met een uitkering

De Binnenbaan is de expert in begeleiding naar de arbeidsmarkt. Voor inburgeringsplichtigen die een beroep doen op een uitkering is begeleiding van de Binnenbaan verplicht. Ook zal de Binnenbaan de training aanbieden gericht op arbeidsmarktparticipatie, die mensen aan het begin van hun inburgeringstraject krijgen. Deze training voldoet aan de eisen van de Module Arbeidsmarkt en Participatie, de MAP.

3.e *Het doel van elke samenwerking is maximale zelfredzaamheid en optimale participatie van de inburgeraar*

Begeleiding en ondersteuning zijn gericht op het verkrijgen van kennis en vaardigheden die bijdragen aan de autonomie van een inburgeraar. Het doel is immers om iemand zo snel mogelijk volwaardig mee te laten doen in de Nederlandse maatschappij.

Kanttelingen

1. *De lagere wetgeving is nog niet bekend*

De Wet inburgering is in grote lijnen opgesteld. De invulling van de lagere wet- en regelgeving is nog niet bekend en gebeurt stapsgewijs. Door de kaders neer te zetten hoe Zoetermeer de inburgering wil vormgeven, wordt voorkomen dat de implementatie van de wet te laat start. Een gedetailleerde invulling van de kaders zal pas volgen na bekendmaking van de lagere wet- en regelgeving.

2. *Er is geen overgangsrecht voor de huidige inburgeringsplichtigen*

De mensen die onder het huidige inburgeringsstelsel vallen, kunnen geen beroep doen op de nieuwe wet inburgering. De meeste inburgeraars ronden nu hun traject af op A1/A2 niveau, de laagste taalniveaus, zodat zij zeker weten dat zij hun examen halen. Dit is te laag om te participeren in de Nederlandse maatschappij. Ook halen mensen hun examen door aan een inspanningsverplichting te voldoen, namelijk het volgen van 600 lesuren. Deze mensen spreken geen of nauwelijks Nederlands. Deze groep wordt op dit moment in kaart gebracht bij de gemeente en per persoon wordt gekeken wat nodig is om te kunnen participeren. Als duidelijk is wat de ontwikkelingspunten zijn om alsnog te kunnen inburgeren bij deze groep, zal passende ondersteuning worden gezocht. Hierbij kan gedacht worden aan extra taallessen of deelname aan participatietrajecten voor het leren van taal in de praktijk. Ook de financiële zelfredzaamheid wordt besproken en indien nodig wordt ondersteuning geboden. Voor verdere toelichting op deze acties is de memo "begeleiding inburgeringsplichtigen 2021" toegevoegd als bijlage.

3. *Decentralisatie*

De decentralisatie van de inburgering heeft gevolgen voor de gemeente. Eerdere ervaringen met gedecentraliseerde overheidstaken hebben aangetoond dat een goede voorbereiding en helder inzicht in mogelijkheden en kosten noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van de taken. Door de decentralisatie van de inburgering komt er een nieuwe taak bij voor de gemeente. De risico's van deze decentralisatie zijn door het VNG beoordeeld en berekend en zij hebben gezorgd voor een dekkend budget, ook bij een hogere instroom van inburgeringsplichtigen.

4. *De planning voor de aanbesteding*

De voorbereiding van de aanbesteding voor de B1-route is al gestart, samen met de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. Dit raadsvoorstel is niet eerder ingediend, omdat er nog onduidelijkheden waren over de financiën die het rijk beschikbaar zou stellen voor de inburgering. Deze bedragen zijn in mei 2021 kenbaar gemaakt.

Het publiceren van de aanbesteding zal niet gebeuren voordat de raad dit voorstel heeft kunnen behandelen. Aangezien dit stuk op 12 juli 2021 geagendeerd staat, zal er bij akkoord op 13 juli 2021 worden gepubliceerd. De aanbesteding richt zich op taalpartners die een traject kunnen aanbieden waarbij ruimte is voor zowel intensieve trajecten, waarbij men in een korte periode aan de inburgeringsverplichting kan voldoen, als duale trajecten. Hierbij wordt ingezet op een combinatie van werken en taallessen.

5. Raden in verzet

De raad heeft een motie “geen geld, geen gemeenten” ingediend die op 16 juni 2021 wordt behandeld tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG. Deze motie heeft invloed op diverse beleidsterreinen. De behandeling van de motie wordt gevolgd, de invloed hiervan voor de nieuwe Wet inburgering moet bezien worden. Deze wet wordt gefinancierd op basis van geoormerkte middelen die bepalend zijn voor de inzet op deze wet en doet geen beroep op middelen van de gemeente.

Financiën

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten worden via de integratie-uitkering Inburgering (gemeentefonds) beschikbaar gesteld en hebben betrekking op het uitvoeren van: de brede intake, opstellen PIP, ontzorgen, financiële zelfredzaamheid en overige uitvoeringskosten (voortgangsgesprekken, handhaving, inkoopkosten, beleid- en ondersteunende processen). De rijksmiddelen zijn gebaseerd op een onderzoek naar de uitvoeringskosten door AEF (Andersson Elffers Felix; Veldonderzoek kosten Wet inburgering) en bedragen € 4.100,- per vergunninghouder en € 2.700,- per gezinsmigrant.

De middelen worden onder de gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners (78% van het totaalbedrag) en het aantal personen met een niet-westerse achtergrond (22%).

Wet inburgering uitvoeringskosten, vanaf 2022

2022		2023 ev	
2,5 fte Inkomensregisseur	€ 194.525	2,7 fte Inkomensregisseur	€ 210.087
0,1 fte Medewerker bezwaar en beroep	€ 8.627	0,2 fte Medewerker bezwaar en beroep	€ 17.255
0,1 fte Medewerker terugv/verhaal	€ 7.781	0,2 fte Medewerker terugv/verhaal	€ 15.562
1,5 fte Beleidadviseur	€ 142.931	1,5 fte Beleidadviseur	€ 142.931
0,7 fte Medewerker Uitkeringadm.	€ 48.100	0,7 fte Medewerker Uitkeringadm.	€ 48.100
Ondersteunende processen	€ 120.041	Ondersteunende processen	€ 129.912
Uitvoeringslasten	€ 522.005	Uitvoeringslasten	€ 563.846

SPUK inburgeringsvoorzieningen

De verdeling van de middelen voor de inburgeringsvoorzieningen (de specifieke uitkering, ofwel de SPUK) wordt in detail uitgewerkt in het Besluit inburgering, dat in de loop van 2021 gepubliceerd zal worden. Vooruitlopend op publicatie van het Besluit inburgering is een eenvoudige rekentool gemaakt, waarmee gemeenten een inschatting kunnen maken van de te verwachten (voorlopige) specifieke uitkering (SPUK) voor inburgeringsvoorzieningen.

Rekentool SPUK - uitkering voor inburgeringsvoorzieningen					
INPUT: aantallen per gemeente (zelf invullen)		jaar van huisvesting			
		2022	2023	2024	2025
Prognose huisvestingstaakstelling		110	125	125	125
Prognose aantal gezins- en overige migranten		50	50	50	50
TUSSENSTAP: aantal inburgeringsplichtige asielstatushouders					
Prognose aantal (inburgeringsplichtige) asielstatushouder		77	87,5	87,5	87,5
INPUT: gehanteerde budgetten pp (vast)		jaar van huisvesting (t)			
		jaar t	jaar t + 1	jaar t + 2	Totaalprijs
Budget per asielstatushouder	€	7.712	€ 4.000	€ 1.000	€ 12.712
Budget per gezins- of overige migrant	€	589		€	589
OUTPUT: inschatting hoogte van de (voorlopige) uitkering					
		Uitkering in jaar:			
		2022	2023	2024	2025
Uitkering voor de asielstatushouders gehuisvest in 2022	€	593.832	€ 308.000	€ 77.000	nvt
Uitkering voor de asielstatushouders gehuisvest in 2023	nvt	€	674.809	€ 350.000	€ 87.500
Uitkering voor de asielstatushouders gehuisvest in 2024	nvt	nvt	€	674.809	€ 350.000
Uitkering voor de asielstatushouders gehuisvest in 2025	nvt	nvt	nvt	€	674.809
Uitkering voor gezins- en overige migranten in betreffend	€	29.454	€ 29.454	€ 29.454	€ 29.454
Totale uitkering	€	623.285	€ 1.012.262	€ 1.131.262	€ 1.141.762

De raming van de SPUK beweegt mee met de volumes. De raming wordt voorlopig vastgesteld op basis van de prognose van het volume en achteraf definitief bepaald op basis van de daadwerkelijke volumes.

Uiterlijk 1 oktober 2021 zal de verdeling van de middelen voor inburgeringsvoorzieningen bekend worden gemaakt en ontvangen gemeenten een beschikking met het gemeentelijk budget voor het jaar 2022. Er kan nu nog geen duidelijkheid worden gegeven over het aantal inburgeraars in 2022 omdat de huisvestingstaakstelling pas in oktober 2021 bekend wordt gemaakt door het ministerie van Justitie en Veiligheid.

In de berekening van het budget is uitgegaan van een gemiddeld bedrag van € 12.712 per vergunninghouder en € 589 per gezins- en overige migrant.

	Vergunninghouder	Gezins- en overige migrant
Leerroutes	€ 10.000	€ 0
MAP	€ 136	€ 195
Maatschappelijke begeleiding	€ 1.944	€ 0
PVT	€ 216	€ 216
Tolkvoorziening	€ 417	€ 179

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Samenspraak en Communicatie

De Adviesraad Sociaal Domein is geconsulteerd in het opstellen van de beleidsnotitie. Het officiële advies is nog niet uitgebracht. Zodra deze beschikbaar is zal het advies worden toegevoegd.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

In de nota zetten we in op trajecten voor alle inburgeringsplichtigen. Dit is inclusief de inburgeringsplichtigen met een beperking. Bij het inkopen van de trajecten wordt toegankelijkheid in het programma van eisen opgenomen.

Rapportage en evaluatie

De raad wordt over de voortgang van de implementatie van de Wet inburgering en aansluitend de uitvoering geïnformeerd door middel van de Rapportage Sociaal Domein.

Planning

De Wet inburgering moet met ingang van 1 januari 2022 geïmplementeerd zijn. Een deel van het aanbod moet ingekocht worden. Om te borgen dat de aanbieders op tijd gereed zijn en de implementatie is afgerond, moet juli 2021 worden gestart met de inkoopprocedures.

Start inkoopprocedures	13 juli 2021
Gunning en tekenen	oktober 2021
Start	1 januari 2022